

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้สารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับนักเรียน โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองป่าตอง

Learning Activity Arrangement of Information and Information Technology for Elderly Students of Patong Municipality School

อมรรัตน์ นาคะโร, ภาชิตา วันเลี้ยง

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

amornrat.n@pkru.ac.th

pasita.w@pkru.ac.th

บทคัดย่อ

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้สารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองป่าตอง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุ และเพื่อแนะนำการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ดำเนินการโดย จัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกวันพฤหัสบดี ระหว่างวันที่ 11 กรกฎาคม 2562 ถึง วันที่ 4 กันยายน 2562 เวลา 13.00-16.00 น. รวม 30 ชั่วโมง ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้สารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ และเทคโนโลยีสารสนเทศว่าด้วยอาหารสำหรับผู้สูงอายุ การท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ แหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในจังหวัดภูเก็ต การใช้สมาร์ทโฟนที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ การใช้แอปพลิเคชันที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุ และสารสนเทศภูเก็ตกับการเป็นเมืองเครือข่ายสร้างสรรค์วิทยาการด้านอาหารของยูเนสโก ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนผู้สูงอายุมีความพึงพอใจด้านเนื้อหา อยู่ในระดับดีมาก และด้านการนำความรู้ไปใช้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี

คำสำคัญ: การรู้สารสนเทศ, กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้, สารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุ, โรงเรียนผู้สูงอายุ

ABSTRACT

Learning activity arrangement of information and information technology for elderly students of Patong municipality school aimed to educate the necessity information and information resources and to advise the appropriate information technology for elderly. The learning activity were held on 11th July to 4th September 2019, average 30 hours. Learning Activities consisted of information learning, information resources, mainly learning information resources in Phuket, essential smart phone and application for elderly, tourism for elderly,

information in food technology for elderly and UNESCO Creative City of Gastronomy. The learning activity findings the level of contents satisfaction for respondents was very high and the level of the transfer of acquired knowledge satisfaction for respondents was high.

Keyword: Information literacy, Promoting active learning, Information technology for ageing, Elderly school

บทนำ

กิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมบริการวิชาการแก่สังคมของสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ที่มุ่งเน้นการให้บริการสารสนเทศ บริการความรู้ในลักษณะต่าง ๆ ที่หลากหลายและเหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ ชุมชน สังคม ซึ่งกิจกรรมบริการวิชาการที่สาขาดำเนินการมุ่งจัดให้สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาศักยภาพการบริการวิชาการที่ตอบสนองการพัฒนาท้องถิ่น และความเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต และสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ คือ การกำหนดประเด็นความรู้ให้ทันสมัยและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

ผู้สูงอายุเป็นอีกหนึ่งกลุ่มเป้าหมายของสาขาวิชาที่มุ่งจะจัดบริการความรู้ สารสนเทศที่ทันสมัยและเหมาะสมกับวัย ในช่วงกลางปีที่ผ่านมา นับเป็นโอกาสดีของผู้เขียนที่ได้เป็นคณะทำงานและผู้สอนของโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองป่าตอง จึงได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้สารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่ผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นนักเรียนของโรงเรียนจำนวน 45 คนที่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองป่าตองที่ดำเนินการและขับเคลื่อนโดยผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคมเทศบาลเมืองป่าตองและทีมงานร่วมกับคณะอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ซึ่งโครงการดังกล่าวจัดขึ้นเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่ป่าตอง จังหวัดภูเก็ต

กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้สารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นกิจกรรมที่ออกแบบเพื่อให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุในรายวิชาสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนผู้สูงอายุได้เรียนรู้เกี่ยวกับสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ และเทคโนโลยีสารสนเทศที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวันของพลเมืองภูเก็ตซึ่งอยู่ในเมืองอัจฉริยะ (smart city) และเมืองเครือข่ายสร้างสรรค์ด้านวิทยาการอาหารของยูเนสโก (Phuket : city of gastronomy) ซึ่งสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (2561) และสมานลอยฟ้า (2554, น. 54) ได้กล่าวไว้สอดคล้องกันว่า ผู้สูงอายุควรมีความรู้ความสามารถในด้านเทคโนโลยีและควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่ผู้สูงอายุ และสมาน ลอยฟ้า (2554, น. 62) ยังเน้นย้ำว่า การให้ความรู้ความเข้าใจ การพัฒนาทักษะและส่งเสริมการใช้คอมพิวเตอร์สำหรับผู้สูงอายุเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นความท้าทายเร่งด่วน ควรมีการดำเนินการให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุ
2. เพื่อแนะนำการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองป่าตอง เป็นโครงการความร่วมมือระหว่างเทศบาลเมืองป่าตอง และมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตภายใต้การดูแลของผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม เทศบาลเมืองป่าตองและ คณะทำงานและที่ปรึกษาหลักสูตรโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองป่าตองจากมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต นำโดย อาจารย์ ดร.อดุล นาคะโร อาจารย์สังกัดกลุ่มวิชาซีพ คณะครุศาสตร์ ซึ่งคณะทำงานได้ดำเนินการออกแบบเพื่อ จัดการเรียนรู้กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้สารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ เทศบาลเมืองป่าตอง ประกอบด้วยขั้นเตรียม ขั้นดำเนินการ และขั้นสรุป ดังนี้

ขั้นเตรียม

1. ศึกษาสถานการณ์ บริบท และความจำเป็นของผู้สูงอายุในการเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ จากเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สอบถามความคิดเห็น/ความต้องการของนักเรียน จำนวน 39 คน เกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการระดมความคิดเห็นกลุ่มย่อย จำนวน 4 กลุ่ม แล้วนำความคิดเห็นกลุ่มย่อยมาสรุป เป็นมติร่วม
3. นำประเด็นที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นและข้อมูลบริบทสถานการณ์และข้อมูลที่เป็น สำหรับผู้สูงอายุมาสังเคราะห์และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งภาคเรียน
4. นำเสนอแผนกิจกรรมการเรียนรู้ต่อผู้ประสานงานของโรงเรียนเพื่อนำเสนอและขออนุมัติ
5. เตรียมสื่อความรู้ และสื่ออื่น ๆ สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นดำเนินการ

จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนผู้สูงอายุ จำนวน 39 คน ตลอดภาคเรียน ทุกวันพฤหัสบดี เวลา 13.00-16.00 น. ระหว่างวันที่ 11 กรกฎาคม 2562 ถึงวันที่ 4 กันยายน 2562 รวม 30 ชั่วโมง ประกอบด้วย กิจกรรมดังนี้

กิจกรรมที่ 1 เรียนรู้การเป็นผู้สูงวัยอย่างมีคุณค่า ประกอบด้วยกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึง ความรู้ในตัวผู้สูงวัยแต่ละคน พร้อมตัวอย่างและกรณีศึกษา ได้แก่ เพจต่ายสอนหลาน ยูทูปการทำแป้งข้าวหมาก

ภาพที่ 1- 2 การให้ความรู้เรื่องความรู้และองค์ความรู้ในตัวผู้สูงอายุ

กิจกรรมที่ 2 เรียนรู้สารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศว่าด้วยอาหาร ประกอบด้วยกิจกรรมการให้ความรู้เกี่ยวกับสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ และเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับอาหาร พร้อมตัวอย่างและสื่อประกอบ ได้แก่ แอปพลิเคชัน food panda delivery เว็บไซต์เกี่ยวกับอาหาร

ภาพที่ 3 การเรียนรู้แหล่งสารสนเทศอาหารผ่านคิวอาร์โค้ด

ภาพที่ 4-5 การให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้แอปพลิเคชันสั่งอาหาร

กิจกรรมที่ 3 เรียนรู้สารสนเทศอาหารภูเก็ตและความเป็นเมืองเครือข่ายสร้างสรรค์ด้านวิทยาการอาหารของยูเนสโก (Phuket city of gastronomy) ประกอบด้วยกิจกรรมการให้ความรู้เกี่ยวกับอาหารพื้นเมืองภูเก็ต ภูเก็ต : เมืองเครือข่ายสร้างสรรค์ด้านวิทยาการอาหารของยูเนสโก พร้อมของตัวอย่างและสื่อประกอบ ได้แก่ เพลงของกินภูเก็ตหรรษา ตัวอย่างขนมพื้นเมืองภูเก็ต เว็บไซต์ว่าด้วยภูเก็ต : เมืองเครือข่ายสร้างสรรค์ด้านวิทยาการอาหารของยูเนสโก และการสาธิตและทำขนมอังกุ

ภาพที่ 6 การเรียนรู้เรื่องการทำขนมอังกู๋ ขนมมงคลภูเก็ต

ภาพที่ 7 เรียนรู้อาหารภูเก็ตจากเพลง

กิจกรรมที่ 4 เรียนรู้แหล่งสารสนเทศคว้าด้วยอาหารภูเก็ตในชุมชน ประกอบด้วยกิจกรรม การศึกษาดูงานแหล่งสารสนเทศที่สำคัญ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ชุมชนบ้านบางเหนียว ศาลเจ้าพ่อต๋อแก้ว

ภาพที่ 8 การศึกษาดูงานพิพิธภัณฑ์ชุมชนบางเหนียว

ภาพที่ 9-10 การศึกษาดูงานพิธีกรรมในประเพณีพ้อต่อภูเก็ต ณ ศาลเจ้าพ้อต่อกง

กิจกรรมที่ 5 เรียนรู้สารสนเทศอาหารสำหรับผู้สูงอายุ ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับสารสนเทศอาหารที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ พร้อมตัวอย่างสื่อ ได้แก่ เว็บไซต์เกี่ยวกับอาหารผู้สูงอายุ คลิปวีดิทัศน์เกี่ยวกับการรับประทานอาหาร 5 หมู่ที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ

ภาพที่ 11 การเรียนรู้เกี่ยวกับอาหารสำหรับผู้สูงอายุจากสื่อ

กิจกรรมที่ 6 เรียนรู้สารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุกับการประดิษฐ์ของที่ระลึกในการท่องเที่ยวภูเก็ต พร้อมตัวอย่างสื่อ ได้แก่ เว็บไซต์ สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ สารสนเทศการเตรียมตัวก่อนเที่ยวของผู้สูงอายุ แนะนำการใช้แอปพลิเคชันจองที่พัก และจองตั๋วเครื่องบิน

ภาพที่ 12 การให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและแนะนำแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ

ภาพที่ 13 การให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้แอปพลิเคชันในการจองตั๋วเครื่องบินและที่พัก

ภาพที่ 14 ผู้สูงอายุกับการทำของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยว

กิจกรรมที่ 7 เรียนรู้การใช้สมาร์ทโฟนที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้การใช้ Line บนสมาร์ทโฟน การถ่ายภาพด้วยสมาร์ทโฟน และการตกแต่งภาพการ์ตูนบนสมาร์ทโฟน

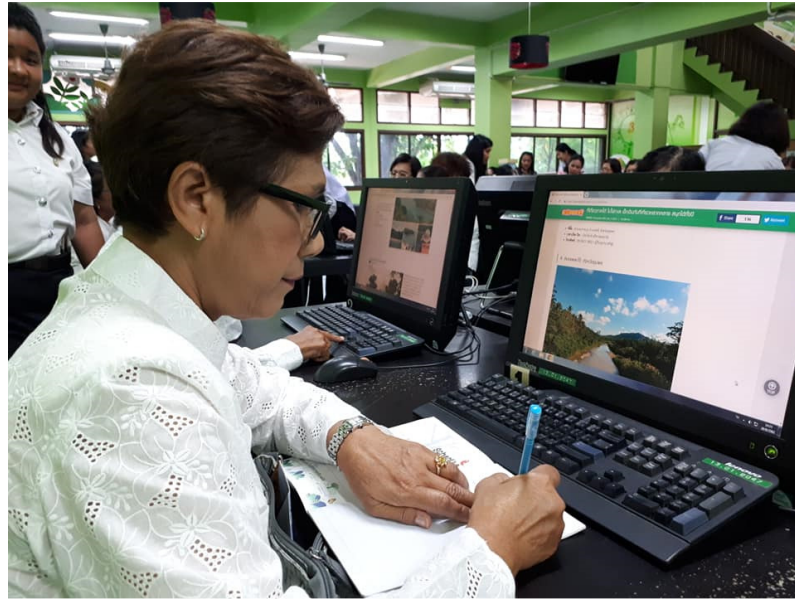

ภาพที่ 15-16 การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้สมาร์ทโฟนเพื่องานต่าง ๆ

กิจกรรมที่ 8 เรียนรู้แหล่งสารสนเทศที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดภูเก็ต ประกอบด้วยกิจกรรม การศึกษาดูงานหอสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ได้แก่ การศึกษาดูงานบริการของหอสมุด การฝึกปฏิบัติการใช้ คอมพิวเตอร์และสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต

ภาพที่ 17 การศึกษาดูงานหอสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

ภาพที่ 18 ผู้สูงอายุกับการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

ขั้นสรุป

1. ผู้เขียน ผู้ประสานงานของโรงเรียน และนักเรียนร่วมกันจัดกิจกรรมการนำเสนอผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่ผ่านมา ประกอบด้วยกิจกรรมบูรณาการสารสนเทศอาหารภูเก็ทกับการสันถนาการ ชื่อชุดการแสดง รีวิวประกอบเพลงของกินภูเก็ทหรือหอย การประมวลภาพกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนที่ผ่าน และการพูดแสดงความรู้สึกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศของนักเรียนผู้สูงอายุ

2. สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้าชั้นเรียน จำนวน 39 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้สอนสร้างขึ้นโดยครอบคลุมประเด็นการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร เนื้อหาที่สอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการ มีความทันสมัย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ และการนำความรู้ไปใช้และเผยแพร่/ถ่ายทอดต่อได้

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และการนำไปใช้ประโยชน์

สรุปผล

สารสนเทศและแหล่งสารสนเทศที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุ ได้แก่ สารสนเทศและแหล่งสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้และองค์ความรู้ในตัวผู้สูงอายุ อาหารที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ แหล่งสารสนเทศเกี่ยวกับอาหาร สารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวและการทำของที่ระลึก สารสนเทศและแหล่งสารสนเทศความเป็นเมืองอาหารโลกของภูเก็ต แหล่งเรียนรู้สารสนเทศท้องถิ่นในจังหวัดภูเก็ต

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ได้แก่ การใช้แอปพลิเคชันในการสั่งอาหาร การจองตั๋วเครื่องบิน การจองที่พัก การสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ การใช้ไลน์ที่ถูกต้อง การใช้สมาร์ทโฟนในการถ่ายภาพ แต่งภาพ และการบันทึก

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้สารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับนักเรียนผู้สูงอายุ โรงเรียนเทศบาลเมืองป่าตอง พบว่า นักเรียนผู้สูงอายุให้ความสนใจ และตั้งใจเรียนรู้เป็นอย่างมาก ซึ่งจะเห็นได้จากการเข้าชั้นเรียน การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ทุกครั้ง และสามารถทำผลงานจากกิจกรรมการ

เรียนรู้ได้อย่างถูกต้องและสวยงาม และเมื่อพิจารณาเรื่องความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า มีความพึงพอใจด้านเนื้อหา ระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.51) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า เนื้อหาสอดคล้องกับความสนใจและความต้องการ มีความพึงพอใจระดับดี (ค่าเฉลี่ย 4.46) เนื้อหาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน มีความพึงพอใจระดับดีมาก (4.54) เนื้อหามีความทันสมัย สอดคล้องกับสังคมและโลกปัจจุบัน มีความพึงพอใจระดับดีมาก (4.54) ส่วนความพึงพอใจด้านการนำความรู้ไปใช้ อยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 4.33) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน มีความพึงพอใจระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.59) มีความมั่นใจ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้ มีความพึงพอใจระดับดี (4.08) และสามารถนำความรู้ไปเผยแพร่และถ่ายทอดได้ มีความพึงพอใจระดับดี (4.33)

อภิปรายผล

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้สารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับนักเรียนผู้สูงอายุ โรงเรียนเทศบาลเมืองป่าตอง เป็นกิจกรรมที่สร้างความพึงพอใจให้กับนักเรียนผู้สูงอายุ ดังจะเห็นได้จากผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนผู้สูงอายุเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ด้านเนื้อหา มีความพึงพอใจระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.51) และด้านการนำความรู้ไปใช้ มีความพึงพอใจระดับดี (ค่าเฉลี่ย 4.33) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เขียนได้สอบถามความคิดเห็น ศึกษาสถานการณ์และบริบทความจำเป็นและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ แล้วออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เป็นเรื่องใกล้ตัวและต้องใช้ในชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะ

1. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้แก่กลุ่มเป้าหมายกลุ่มต่าง ๆ จำเป็นต้องศึกษาความต้องการและบริบท สิ่งแวดล้อมของพื้นที่ประกอบเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. กิจกรรมที่จัดให้แก่กลุ่มผู้สูงอายุต้องเป็นเรื่องใกล้ตัวและอยู่ในชีวิตประจำวันมากที่สุด

การนำไปใช้ประโยชน์

เป็นแนวทางและแนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุของผู้สนใจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

รายการอ้างอิง

- จารุวรรณ พิมพิค้อ, และสมาน ลอยฟ้า. (2552). *การใช้และความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครขอนแก่น*. สืบค้น 10 ตุลาคม 2562, จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jiskku/article/view/6683>
- สมาน ลอยฟ้า. (2554). *ผู้สูงอายุกับเทคโนโลยีสารสนเทศ*. สืบค้น 10 ตุลาคม 2562, จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jiskku/article/view/6101>